

04.06.19

08-1/6

**Domnului Alexandru PÎNZARI,
Şef al Inspectoratului General al Poliției al MAI**

**Domnului Eduard HARUNJEN,
Procuror General al Republicii Moldova**

**Domnului Nicanor CIOCHINĂ,
Comisar-şef al Inspectoratului de Poliție Nisporeni**

Prin prezenta, Vă expediez copia Raportului elaborat de membrii Consiliului pentru prevenirea torturii privind vizita preventivă efectuată în Izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului de poliție Nisporeni la 20 martie 2019¹.

Vă rugăm să remiteți în adresa Oficiului Avocatului Poporului informații în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile Raportului respectiv.

Suplimentar, rog să asigurați plasarea copie Raportului în spațiul public al IP Nisporeni.

Anexa: copia Raportului Consiliului pentru prevenirea torturii din 20 martie 2019 pe 12 file.

Cu respect,

**Mihail COTOROBAI
Avocatul poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii**

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct.19 lit.b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii
(CpPT)

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT
privind vizita preventivă
efectuată la Izolatorul de detenție provizorie a
Inspectoratului de Poliție Nisporeni,
în data de 20 martie 2019

Raportul a fost elaborat de către

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- **Ceslav PANICO,**
- **Svetlana DOLTU,**
- **Mihail GORINCIOL,**
- **Oxana GUMENNAIA,**
- **Dumitru RUSSU**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii (CpPT) a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul CpPT este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (UN OP CAT).

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*,

Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare neanunțate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII

La data de 20 martie 2019, între orele 10.55 – 13.00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare CpPT) au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de detenție provizorie (IDP) al Inspectoratului de Poliție Nisporeni.

Vizita a fost realizată în următoarea componență:

1. Svetlana Doltu – membra CpPT,
2. Dumitru Russu – membrul CpPT.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Inspectoratul de Poliție Nisporeni privind respectarea drepturilor persoanelor deținute în IDP în vederea prevenirii torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

Izolatorul de detenție provizorie (IDP) a Inspectoratului de Poliție Nisporeni se află în demisolul clădirii Inspectoratului de Poliție Nisporeni. Izolatorul dispune de 7 celule, (5 dintre ele funcționale), o încăpere/cameră de întrevederi/vizite/audieri cu ofițerii de urmărire penală/procurori/avocați, baia, odaia pentru distribuirea hranei, cabinet medical. Accesul către IDP nu este acomodat pentru persoanele cu dizabilități locomotorii.

IDP Nisporeni deservește raionul Nisporeni și raionul Ungheni.

În cadrul vizitei CpPT a purtat discuții cu Șeful IP Nisporeni și șeful secției management operațional și felcerul IDP. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către CpPT, la fel s-au solicitat informații generale despre instituție și probleme majore cu care se confruntă instituția și persoanele reținute/arestate.

Problemele/impedimentele cu care se întâlnesc reprezentanții Inspectoratului de Poliție Nisporeni, expuse de către reprezentanții Inspectoratului:

- Salarizarea insuficientă a personalului medical din IDP și asigurarea examinării medicale pe timp de noapte și în zile de odihnă;
- Finanțarea insuficientă a IDP Nisporeni din cauza regionalizării cu ulterioare sistare a activității.

În cadrul vizitei preventive, în izolator nu se afla nici o persoană reținută.

CpPT a avut acces neîngrădit la registrele existente, oficiile și încăperile solicitate a fi vizitate.

În special, au fost vizitate/examinate:

Izolatorul de detenție provizorie:

- 5 celule funcționale (celulele nr. 7, 6, 5, 3, 2),
- Camera de întrevederi/vizite/audieri (camera de anchetă),
- Curtea de plimbări,
- Odaia pentru prepararea/încălzirea hranei,
- Baia
- Cabinetul medical
- Depozitele (din celulele nefuncționale nr. 1, 4).

1. Din discuțiile purtate cu conducerea IP Nisporeni, CpPT **nu a putut identifica prezența constantă/frecventă a controalelor interne/inspecțiilor interne din cadrul IGP MAI**

privind monitorizarea tratamentului persoanelor reținute/deținute, aplicării procedurilor de operare și starea condițiilor de detenție în cadrul Izolatorului de detenție preventivă din cadrul IP Nisporeni.

2. Registrele de evidență a persoanelor în IDP IP Nisporeni sunt îndeplinite satisfăcător.

III. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În cadrul vizitei, **CpPT** analizând registrele medicale și înscrierile, identificate în fișele de examinare medicală a deținuților din cadrul IDP Nisporeni a stabilit că leziunile descrise nu se regăsesc în alte Registre. Registrul medical pentru înregistrarea leziunilor traumatice nu este disponibil. Cu regret, nu au fost descrise de către personalul medical declarațiile persoanelor deținute în IDP privind circumstanțele contractării acestor leziuni, dar și acțiunile întreprinse ulterior în vederea executării prevederilor *Ordinului (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant*¹.

- *CpPT reamintește colaboratorilor poliției și conducerii IP Nisporeni despre faptul că acțiunile de tortură, tratamentul inuman sau degradant sunt pedepsite conform art. 166¹ din Codul penal R.M.*
  - *CpPT, de asemenea, atrage atenția colaboratorilor poliției și personalului medical din cadrul IDP Nisporeni că, Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale prevede obligativitatea polițiștilor, lucrătorilor medicali din cadrul IDP să întreprindă toate măsurile necesare indicate în Ordin, și în special să informeze imediat procuratura teritorială sau specializată privind constatarea leziunilor corporale vizibile sau când sunt alte circumstanțe ce oferă temei de a presupune că persoana a fost supusă unor astfel fapte, când persoana s-a ales cu alte leziuni corporale fiind în custodia organelor de drept sau în evenimente însoțite de intervenția angajaților organelor de forță. Neîndeplinirea prevederilor Ordinului atrage după sine răspunderea disciplinară, conform legislației.*
3. Un aspect îmbucurător pentru CpPT este **respectarea în anul 2018 a termenului de 72 ore de deținere a persoanelor adulte în Izolatorul de detenție preventivă/provizorie din IP Nisporeni. Conform Codului de executare a RM în Izolatoare de detenție preventivă sunt deținute numai persoanele reținute conform art. 166 CPP a RM, pe un termen maxim de 72 de ore de la reținere, ulterior persoanele în privința cărora este aplicat arestul preventiv, trebuie escortate pentru detenție în instituțiile penitenciare de tip semi-închis.**

IV. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

4. **Accesul la avocat.** CpPT consideră accesul la un avocat drept o garanție fundamentală inclusiv împotriva torturii și altor rele tratamente. În acest sens va fi subliniat rolul fiecărui avocat întru asigurarea respectării drepturilor persoanelor reținute atât prin oferirea unei asistențe calificate, cât și prin rolul activ de a contesta/denumța orice alegații de tortură, rele tratamente, degradante sau inumane. CpPT nu este sigur de faptul că

¹ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

atunci când avocații primesc careva informații sau identifică urme de violență pe corpul persoanelor reținute sesizează imediat procuratura raională.

5. Din discuțiile cu administrația, echipa de monitorizare a conchis asupra faptului că disponibilitatea avocaților afectează deseori procesele inclusiv de urmărire penală. Avocații, deși incluși în listele CNAJGS participarea lor la reținere, de exemplu, poate deveni foarte problematică în zilele de sărbători sau zile de odihnă.

Intrevederile/audierile au loc în 2 cabinete separate din interiorul izolatorului, cabinet special destinat acestor activități procesuale și întrevederilor. Biroul nu este asigurat cu echipamentele necesare unei audieri calitative (calculator, imprimantă, acces la internet etc). Pe perete sunt afișate drepturile persoanelor reținute, inclusiv în limba română și limba rusă.

Analiza registrelor și din discuția cu persoana deținută în IDP, CpPT a constatat că persoanele reținute au beneficiat de serviciile unui avocat.

6. **Examinarea medicală.** În instituție este angajat felcer pe 1,0 salariu, care activează din anul 2004. Ultimele instruiri privind activitatea medicală în IDP li-a avut în anul 2010. Cabinetul medical este format dintr-o cameră separată, neasigurată cu conexiune la apă, nu este dotat cu frigider pentru păstrarea unor medicamente, iar dulapurile necesită lăcăți pentru păstrarea sigură a medicamentelor. Pereții nu sunt acoperiți cu teracotă, astfel nu este posibil de asigurat curățenia umedă în vederea siguranței și respectării regimului sanitaro-igienic pentru spațiile medicale în corespundere cu *Regulamentul sanitar privind condițiile de igienă pentru instituțiile medico-sanitare*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 663 din 23.07.2010². Mai mult ca atât, cabinetul este cu acces liber a supraveghetorilor (personal nemedical) și documentația medicală este păstrată cu încălcarea confidențialității datelor personale cu caracter medical.

Totodată, s-a constatat **practica de examinare medicală a reținuților în prezența polițistului**, practică expres recomandată de a fi exclusă de recomandările Comitetului pentru Prevenirea Torturii (2011)³. Acest fapt trezește îngrijorare privitor la posibilitatea documentării leziunilor corporale sau expunerea de către reținuți ale altor plângeri de ordin confidențial. Astfel, **confidențialitatea examinării medicale nu este respectată, în instituție nu sunt asigurate condiții pentru realizarea unei examinări medicale confidențiale, dar și de documentare a leziunilor corporale și pretinselor acte de tortură.** Fișa medicală de examinare la plasarea în IDP conține rubrica de contrasemnare de către personalul nemedical care asistă la examinarea medicală.

Registru de evidență medicală nu conține evidența distinctă a persoanelor examinate la intrare și ieșirea din IDP. O problemă identificată de Consiliu a fost problema examinării medicale pe timp de noapte și în zile de odihnă, felcerul fiind angajat pe o normă întreagă cu orarul de activitate 8 ore pe zi 5 zile în săptămână. Astfel, suprapunerea registrelor de evidență ale IDP cu Registru examinărilor medicale și fișele medicale propriu-zis a constatat că **o parte din reținuți nu sunt examinați medical la intrare sau ieșire.**

² <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=335428>

³ Dacă, per ansamblu, niciun indiciu de prezență a personalului de supraveghere sau escortă, nu apare în rubricile registrelor medicale consultate, marea majoritate a persoanelor deținute intervievate au afirmat precum că, au fost examinate în prezența personalului care nu are nici o atribuție medicală sau de îngrijire. CPT-ul recomandă de a adopta noi instrucțiuni, în atenția ofițerilor de poliție și personalului medical, intervenând pe lângă persoanele reținute, precizând că orice examen medical trebuie să fie derulat în confidențialitate – cu excepția solicitării exprese a personalului medical interesat, în cazuri particulare – în afara prezenței personalului care nu au atribuții medicale sau de îngrijire.

Pentru fiecare nou venit la intrare în IDP se completează în 2 exemplare Fișa de examinare medicală a persoanei plasate în detenție (1 - se anexează la dosarul personal a reținutului, 2 - se păstrează la felcerul IDP). Pe parcursul anului 2019 în IDP Nisporeni au fost reținuți 160 persoane(examinați medical - 54), 2018 - reținuți 370(examinați medical - 199), 2017 - reținuți 229 (examinați 130 persoane). Respectiv, în IDP Nisporeni nu se realizează Recomandarea CPT (2011) **“orice persoană plasată în izolator obligator trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul admitterii acestuia și la momentul eliberării”**. **Date cu referire la examinarea medicală la ieșire din izolator nu sunt disponibile.**

În caz de constatare a leziunilor corporale, ultimele nu se consemnează în Registrul separat și nu sunt întreprinse acțiuni ulterioare, fiind nerealizate prevederile Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, aprobat prin ordinul nr. 77 din 31.12.2013.

7. **Informarea rudelor/prietenilor.** CpPT nu îi este clar care este mecanismul/procedura de oferire reținuților a posibilității de a informa (suna) privind reținerea și locul plasării acestora. De asemenea, nu există un Registrul de evidență contrasemnare de către persoană a faptului informării sau refuzul persoanelor reținute de a se folosi despre acest drept. Mai mult ca atât, frecvent se confundă notificarea reținerii persoanei de către ofițerul de urmărire penală cu notificarea detenției în IDP.
8. Din declarațiile reprezentanților inspectoratului persoanele deținute pot oricând adresa/depune plângeri la șeful inspectoratului sau prin intermediul șeful inspectoratului către procuror/familie/persoane apropiate. Cu toate acestea **CpPT nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor.**

V. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

În Izolatorul de detenție a IP Nisporeni per general nu sunt în stare acceptabilă de funcționare nici o celulă.

9. *Celulele*

În urma monitorizării condițiilor de detenție din cele 5 celule* practicabile; au fost observate următoarele:

- Standardul de suprafață (7 m² având cel puțin 2 m între pereți și 2,5 m între pardoseală și plafon, fără a cuprinde blocul sanitar pentru o persoană) nu este respectat. Chiar dacă în unele celule de detenție erau, de facto, un număr de persoane conform standardelor, numărul paturilor existente în celule era mult mai mare;
- Aerisirea naturală a spațiilor (celulelor) și aerisirea artificială funcționează nesatisfăcător. Persistă miros de mucegai. Sistemului de aerisire artificială este funcțional.
- Celulele sunt iluminate insuficient astfel încât persoanele care se află în detenție nu au posibilitatea să citească, acest fapt se datorează dimensiunilor foarte mici ale geamurilor. Lumina artificială la fel nu este suficientă, deoarece unicul bec, situat deasupra ușii, este acoperit de o plasă care nu așigură intensitatea necesară nici pe timp de zi și nici pe timp de noapte.
- Paturile, saltele și lenjeria sunt într-o stare nesatisfăcătoare;

- Deținuții au acces la apă menajeră în celule;
- Celulele dispun de veceu și chiuvetă delimitată de un prete de 1 metru. Veceul este deschis și nu asigură condiții decente și intimitate. Mai mult ca atât, accesul pentru WC este dificil din cauza neacomodării pragului.
- Celulele sunt asigurate cu încălzire centralizată pe timp de iarnă.

10. Alimentația reținuților. În privința alimentației persoanelor plasate în Izolator, administrația izolatorului a afirmat existența unui contract de prestări servicii cu Spitalul Raional Nisporeni ce furnizează servicii de alimentare a persoanelor de 3 ori pe zi. Zilnic persoana responsabilă, face comandă către spital cu privire la numărul de porții necesar. Probleme în asigurarea alimentației nu se constată, totodată **CpPT consideră această practică bună din considerentul posibilității asigurării reținuților cu alimentare dietetică în caz de boală.**

11. Curtea de plimbare. Spațiul pentru plimbarea deținuților este acceptabil, însă nu are acoperiș în caz de plimbări pe timp de ploaie sau zăpadă. Din spusele angajaților, reținuții au dreptul pentru o oră de plimbare în fiecare zi. Registrul plimbărilor este disponibil.

12. Asistența medicală.

Registre medicale prezente:

1. Registrul de evidență a examinărilor medicale
2. Registrul de evidență a acordării asistenței medicale, dezinfectărilor în IDP
3. Registrul de evidență a medicamentelor

Registrul de evidență a leziunilor traumatiche, persoanelor aflate la greva foamei nu sunt disponibile.

Persoanele reținute se pot adresa după asistență medicală prin intermediul personalului de supraveghere, care ulterior contactează telefonic felcerul. Solicitățile de ajutor medical nu sunt înregistrate prin intermediul registrelor speciale, fapt ce nu permite posibilitatea de analiză și evaluare a executării lor.

La ofițerul de serviciu, în acces liber pentru personalul nemedical se află Registrul de acordare a asistenței medicale de către serviciul de urgență 112, care conține date confidențiale cu caracter medical cum ar fi diagnosticuri medicale și tratamente administrate reținuților. La fel, în baza acestui Registrul s-a stabilit că în IDP au fost solicitat serviciul 112 la persoane reținute preponderent cu următoarele maladii: hipertensiune arterială, cefalee, pancreatite. **Acest Registrul conține mențiuni privind necesitatea consultațiilor medicilor specialiști.** În caz de necesitate a consultației, persoana reținută este escortată la medical de familie care emite îndreptare către examinarea specialistului. Cu regret, **CpPT nu a identificat în IP Nisporeni mecanisme/proceduri scrise de referire și asigurare a executării acestora**, precum și în cazul când persoanele reținute nu sunt din raionul Nisporeni și nu pot fi consultate de medical de familie.

Deșeurile rezultate din activitatea medicală, conform prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, nu sunt colectate sigur⁴, în instituție lipsesc proceduri de gestionare a lor. Punctul medical nu este asigurat cu conexiune la apă, sterilizator, autoclave, lămpi de cuarț sau alte dispozitive pentru sterilizarea spațiilor și instrumentelor medicale. Respectiv, nu se asigură siguranța manoperelor medicale și există riscuri pentru sănătatea reținuților și colaboratorilor.

Pentru procurarea medicamentelor anual de către IP Nisporeni se alocă o sumă de circa 1000 lei. Medicamente cu termen expirat nu au fost depistate. **CpPT reamintește despre necesitatea distrugerii(inofensive) medicamentelor expirate în corespundere cu legislația în vigoare, inclusiv Ordinul MSMPS nr.9 din 06.01.2006 "Cu privire la nimicirea inofensivă a medicamentelor cu termen de valabilitate expirat, contrafăcute, cu deficiențe de calitate sau fără documente de origine (însoțire)"⁵.**

În discuții cu **supraveghetorii din IDP s-a constatat că aceștia nu cunosc despre regulile sigure de percheziții**, noțiunea de set individual de percheziție și procedurile necesare de urmat în caz de lezare accidental în scopul prevenirii infectării cu HIV și alte maladii cu transmitere prin sânge. Cu atât mai mult, că acest lucru este prevăzut și în Instrucțiunea metodică cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015.

Sistem de monitorizare și evaluare a problemelor de sănătate și respectare a garanției fundamentale de examinare medicală, date statistice privind leziunile corporale constatate - în instituție nu există.

---

⁴ <http://lex.justice.md/md/368030/> Art. 55 (3) Împachetarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală, inclusiv a celor periculoase, se efectuează doar în ambalaj confecționat din materiale care permit eliminarea acestuia cu riscuri minime pentru mediu și sănătatea populației. Ambalajul în care se face colectarea și care vine în contact direct cu deșeurile periculoase rezultate din activitatea medicală este de unică folosință și se elimină o dată cu conținutul.

⁵

<http://amed.md/sites/default/files/Legislatie/Ordine%20ale%20MS/Ordinul%20MS%20RM%20Nr.%209%20din%2006.06.2006.pdf>

CONSTATĂRI:

1. CpPT a avut acces neîngrădit la oficiile, încăperile și registrele solicitate a fi vizitate/consultate;
2. Nu sunt actualizate panourile informative din cadrul inspectoratului cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute. De asemenea, nu sunt indicate datele de contact a procurorului din cadrul Procuraturii Nisporeni responsabil de investigarea cazurilor de tortură;
3. Registrele din cadrul Izolatorului nu sunt standardizate;
4. Colaboratorii IP Nisporeni nu sunt suficient informați despre obligativitatea ce le revine prin procedurile indicate în Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.
5. Persoanele reținute au beneficiat de serviciile unui avocat;
6. În cadrul izolatorului nu există un registru de evidență a verificărilor planificate și cele inopinate în celule, inclusiv prin indicarea motivelor care au determinat efectuarea controalelor inopinate;
7. Persoanele reținute/deținute au posibilitatea de a contacta/suna gratuit o rudă sau alte persoane apropiate la momentul reținerii. Însă, în astfel de cazuri nu este clar care este mecanismul/procedura stabilită, nefiind prezent un Registru distinct pentru verificarea respectării acestei garanții la momentul plasării în IDP;
8. Examinarea medicală la intrare se realizează preponderent în orele de activitate a felcerului, iar pe timp de noapte și zile de odihnă. Examinarea la ieșire din IDP nu se realizează.
9. Confidențialitatea examinărilor medicale nu este asigurată, fiind realizate în prezența polițistului. Fișele medicale prevăd rubrica de contrasemnare de către personalul nemedical prezent la examinare;
10. Majoritatea Registrelor medicale sunt nestandardizate, dar completate cu acuratețe și regulat. Registru de examinare medicală la ieșirea din IDP nu este perfectat.
11. Registru de evidență a leziunilor corporale (traumatice) nu este disponibil;
12. Registru de evidență a persoanelor aflate la greva foamei nu este disponibil;
13. Nu a fost constatată/identificată în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mechanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolat sau din momentul reținerii a persoanelor;
14. Standardul de suprafață (7 m² având cel puțin 2 m între pereți și 2,5 m între pardoseală și plafon, fără a cuprinde blocul sanitar pentru o persoană) nu este respectat.
15. Aerisirea naturală a spațiilor (celulelor) și aerisirea artificială nu funcționează satisfăcător.
16. Celulele sunt iluminate natural nesatisfăcător, persoanele deținute în IDP nu au posibilitatea să citească la lumina zilei; Lumina artificială este insuficientă, atât din punct de vedere a numărului surselor de lumină, cât și ca intensitate;
17. Persoanele reținute/deținute petrec timpul în aer liber 1 oră pe zi;

18. Cabinet medical în IDP nu este amenajat conform cerințelor față de spațiile medicale, fiind nerespectată siguranța manoperelor medicale;
19. Confidențialitatea documentației medicale nu este asigurată, inclusiv în cazul solicitării serviciului 112;
20. Deșeurile rezultate din activitatea medicală nu sunt gestionate conform prevederilor legale cu risc de transmitere a maladiilor;
21. În pofida existenței registrelor medicale și a personalului medical, analiza statistică a domeniului medical la nivel de IDP nu se realizează;
22. Continuitatea tratamentului medical nu este asigurată, în instituție lipsind proceduri de implementare și contracte de prestări servicii cu instituții medicale. Totodată, se constată buna practică de escortare a unor reținuți către medicul de familie în vederea eliberării îndreptării pentru consultația gratuită a medicului specialist n spital.
23. Felcerul necesită instruire în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”), ultima instruire fiind realizată în anul 2010;
24. Polițiștii din IDP nu cunosc despre prevederile *Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015*, în pofida existenței în instituție a două seturi de percheziție în vederea prevenirii infectării accidentale cu boli transmisibile a polițiștilor.

RECOMANDĂRI

A) Inspectoratului General de Poliție (IGP) al MAI

1. Sistarea activității IDP Nisporeni în termeni urgent și deținerea persoanelor în IDP Ungheni în corespundere cu conceptul de regionalizare.
2. Instituirea mecanismelor interne (și a persoanelor responsabile) în vederea recepționării, implementării și monitorizării recomandărilor înaintate de către IGP de la CpPT pe parcursul anilor 2016-2019 privind problemele sistemice identificate ca rezultat a desfășurării vizitelor în Izolatoarele de Detenție Provizorie;
3. Reevaluarea atribuțiilor și a activităților inspecțiilor/direcțiilor de controale interne privind monitorizarea locurilor de detenție a persoanelor din cadrul IGP, nu doar din punct de vedere a condițiilor de detenție, dar și procesual/operational/managerial;
4. Reevaluarea atribuțiilor și a activităților personalului medical din IDP în vederea excluderii practicii de implicare în alte activități ale inspectoratului decât acordarea asistenței medicale reținuților;
5. Revizuirea actelor normative privind acordarea asistenței medicale în cadrul IDP și ajustarea lor în vederea respectării standardelor naționale și internaționale;
6. Elaborarea și aprobarea procedurilor instituționale de conduită în caz de pretinse cazuri de tortură, tratament inuman și degradant pentru standardizarea acțiunilor personalului locurilor de detenție (inclusiv medical) în vederea respectării garanțiilor împotriva torturii și investigării efective, inclusiv revizuirea practicii aplicării de către toate instituțiile vizate a Ordinului comun nr. 77 din 31.12.2013, și stabilirea măsurilor de sancționare a neaplicării acestui Ordin;
7. Elaborarea și implementarea Registrelor de evidență a examinărilor medicale realizate în prezența personalului nemedical, cu prevederea expresă a situațiilor de aplicare și documentarea adecvată;
8. Elaborarea și implementarea Registrelor de evidență a leziunilor corporale (inclusiv cazurilor de automutilări) și a persoanelor aflate în refuz de hrană;
9. Elaborarea și aprobarea procedurilor de management a deșeurilor rezultate din activitatea medicală, conform prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, inclusiv elaborarea Planului –cadru de gestionare;
10. Elaborarea și aprobarea procedurilor interne de asigurare a nimicirii inofensive a medicamentelor expirate în corespundere cu legislația în vigoare, precum și instruirea personalului în aplicarea lor;
11. Elaborarea și aprobarea indicatorilor statistici privind sănătatea persoanelor plasate în IDP.

B) Procuratura Generală

1. De comun cu Procuratura Nisporeni și conducerea Inspectoratului de Poliție Nisporeni informarea/instruirea colaboratorii/personalul IP Nisporeni despre prevederile art. 166¹ din Codul penal R.M., precum și despre procedurile obligatorii indicate în Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea

Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.

C) Inspectoratul de Poliție Nisporeni

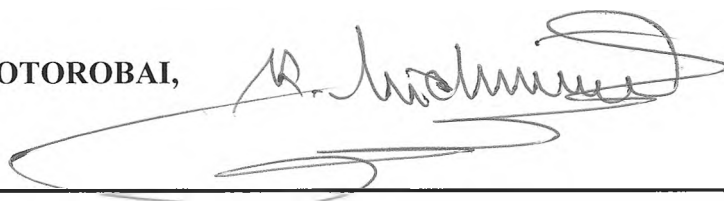
1. Actualizarea panourilor informative din cadrul inspectoratului cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute;
2. Identificarea unor proceduri/mecanisme clare în cadrul izolatorului/Inspectoratului de Poliție Nisporeni privind plângerile confidențiale adresate de către deținuți procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor;
3. Sistarea activității IDP Nisporeni în termeni cât mai rapizi.
4. Identificarea soluțiilor privind oferirea persoanelor reținute a plimbărilor la aer liber mai mult de o oră pe zi;
5. Asigurarea funcționalității (spațiilor necesare) punctului medical în corespundere cu Ordinul MAI nr. 31 din 27.01.2004 despre instituirea, amenajarea și înzestrarea punctului medical al comisariatului de poliție rațional în vederea examinării medicale confidențiale și Regulamentul sanitar privind condițiile sanitaro-igienice în instituțiile medicale.
6. Asigurarea examinării medicale obligatorii, în condiții de confidențialitate pentru fiecare reținut la intrare/ieșire în/din izolator;
7. Asigurarea securității datelor personale cu caracter medical;
8. Asigurarea respectării prevederilor Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 969 din 20 martie 2014 (Ordinului MAI nr.408 din 31.12.2013);
9. Asigurarea informării efectivului IDP despre prevederile Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015, inclusiv măsurile sigure de percheziție.
10. Asigurarea managementului deșeurilor rezultate din activitatea medicală, conform prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, inclusiv elaborarea Planului instituțional de gestionare.
11. Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Data aprobării raportului

07 mai 2019

Acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii (CpPT)

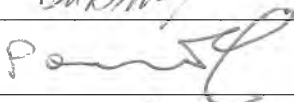
Mihai COTOROBAL,

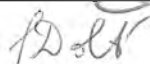
Maia BĂNĂRESCU

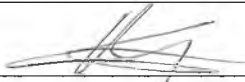
Ceslav PANICO

Svetlana DOLTU

Mihail GORINCIOI

Oxana GUMENNAIA

Dumitru RUSSU

